

Sygn. akt V CSK 439/14

POSTANOWIENIE

Dnia 25 lutego 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wojciech Katner

w sprawie z wniosku E. S.
przy uczestnictwie T. S.A. z siedzibą w K.
o ustanowienie służebności przesyłu,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 25 lutego 2015 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczyni
od postanowienia Sądu Okręgowego w O.
z dnia 15 października 2013 r., sygn. akt II Ca [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 15 października 2013 r. Sąd Okręgowy w O. oddalił apelację wnioskodawczyni E. S. od postanowienia Sądu Rejonowego w P. z dnia 17 kwietnia 2013 r., którym oddalony został wniosek o odpłatne ustanowienie służebności przesyłu obciążającej nieruchomość wnioskodawczyni na rzecz uczestnika za zapłatą wynagrodzenia. Rozstrzygnięcie uzasadnione zostało skutecznym zarzutem zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu. Stanowisko to zostało podzielone co do ustaleń faktycznych i oceny prawnej przez Sąd drugiej instancji.

W skardze kasacyjnej wnioskodawczyni zarzuciła zaskarżonemu postanowieniu naruszenie przepisów postępowania cywilnego, tj. art. 233 § 1 i 2 k.p.c. przez niewłaściwe zastosowanie i wydanie orzeczenia z pominięciem wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego w sprawie oraz przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów; art. 328 § 2 k.p.c. przez nieustosunkowanie się w treści uzasadnienia wyroku do wszystkich podniesionych przez wnioskodawczynię zarzutów i dowodów; ponadto art. 316 § 2, art. 278 i art. 247 k.p.c. przez ich niezastosowanie lub niewłaściwe zastosowanie. Naruszenie przepisów prawa materialnego dotyczy art. 305¹, art. 305², art. 285 k.c. przez ich niezastosowanie i uwzględnienie zarzutu zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu; ponadto art. 6 k.c. w kwestii przebiegu urządzeń przesyłowych, a w związku z art. 2 ust. 1, 2 i 3 ustawy z dnia 29 września 1990 r. o zmianie ustawy o gospodarce nieruchomościami oraz w związku z art. 245¹ k.c. przez ich niezastosowanie lub niewłaściwe zastosowanie odnośnie do następstwa prawnego uczestnika, w związku z art. 348 k.c. co do przeniesienia (nazwanego w skardze przejściem) posiadania linii elektroenergetycznej; art. XLI § 2 p.w.k.c. w związku z art. 50 dekretu - Prawo rzeczowe odnośnie do nabycia służebności przez zasiedzenie; art. 128 k.c. w brzmieniu sprzed 31 stycznia 1989 r. w związku z art. 292 i art. 352 k.c. przez ich niewłaściwe zastosowanie; art. 293 § 1 k.c. przez jego niezastosowanie; art. 124 pkt 4 k.c. przez nieuznanie zawieszenia biegu terminu zasiedzenia do 1987 r; art. 5 k.c. przez niezastosowanie; art. 5 i art. 6 ust. 1 u.k.w.h. przez nieuznanie

wylączenia zarzutu zasiedzenia. Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie zmianę tego postanowienia i orzeczenia co do istoty sprawy, w każdym wypadku z zasądzeniem kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie mogła zostać przyjęta do rozpoznania ze względu na brak przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazała na występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych, wątpliwości związanych z interpretacją przepisów budzących wątpliwości lub rozbieżności w orzecnictwie oraz na oczywiste uzasadnienie skargi (art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.).

Zagadnienia prawne podniesione przez wnioskodawczynię dotyczą wykładni art. 305¹ i art. 305² k.c. odnośnie do ustalenia, czy tytułem wyłączającym możliwość ustanowienia służebności przesyłu jest jakikolwiek tytuł prawny, czy też stanowi go wyłącznie służebność przesyłu, a także „odnosząc przedmiot niniejszej sprawy do równoległego roszczenia przedsiębiorstwa przesyłowego do ustanowienia służebności przesyłu i zaistniałej z tego punktu widzenia rozbieżności w orzecnictwie Sądu Najwyższego”.

Najpierw należy przypomnieć, że z utrwalonego i znanego orzecnictwa Sądu Najwyższego jednoznacznie wynika, że postawienie zagadnienia prawnego lub zgłoszenie wątpliwości interpretacyjnych może mieć miejsce jako powód do przyjęcia skargi kasacyjnej, jeśli zagadnienie to lub wątpliwości nie były dotąd wystarczająco wyjaśnione w orzecnictwie. W przypadku pierwszego zagadnienia prawnego, skarżąca ma rację, że występowały rozbieżności interpretacyjne, także w orzecnictwie Sądu Najwyższego i problemy związane z wprowadzoną w 2008 r. do Kodeksu cywilnego służebnością przesyłu. Jednakże orzecznictwo to ustabilizowało się, także poprzez orzeczenia Sądu Najwyższego z ostatniego okresu, z których jednoznacznie wynika, że przed wejściem w życie przepisów o służebności przesyłu było możliwe ustanawianie służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu, zastosowaniem art. 285 oraz

odpowiedniego zastosowania art. 145 k.c., a także zasiadywanie takiej służebności, jeśli zostały spełnione przesłanki z art. 292 i art. 352 k.c. Kolejne wyjaśnianie znaczenia tych przepisów, a w szczególności dokonywanie wykładni art. 305¹ i art. 305² k.c. w związku z okolicznościami niniejszej sprawy nie jest celowe.

Nie można ponadto twierdzić o występowaniu rozbieżności w orzecznictwie, jeśli w wypadku drugiego zagadnienia, a właściwie pytania interpretacyjnego pełnomocnik skarżącej odwołuje się do jednego orzeczenia Sądu Najwyższego, dla którego punktem odniesienia ma być stanowisko Sądów w niniejszej sprawie. Kwestia poruszona w tym pytaniu została też już wyjaśniona w orzecznictwie Sądu Najwyższego, także tym, o którym wcześniej była mowa, co zapewne jest znane pełnomocnikowi wnioskodawczyni. Tak więc nie można mówić o spełnieniu przesłanek z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Podobny wniosek płynie z twierdzenia o oczywistości skargi kasacyjnej. Przede wszystkim, jeżeli prezentuje się zagadnienia prawne, uważając je za istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, to jednocześnie skarga nie może być oczywiście uzasadniona. Jest tak szczególnie wtedy, gdy za oczywistością skargi przemawiają mają w gruncie rzeczy podobne przesłanki aksjologiczne. Niemniej, z pewnością oczywiste nie jest, a przez lata było niezwykle sporne określenie prawnorzeczowych uprawnień państwowych osób prawnych do posiadanego mienia, z utrwaleniem się trafnego stanowiska Sądu Najwyższego o posiadaniu przez państwową osobę prawną przed zmianami ustawowymi z 1989 i 1990 r. władztwa za Skarb Państwa, ale o charakterze posiadania szczególnego w wypadku służebności, dającego tytuł do zasiedzenia. Nie jest to jednak z pewnością kwestia oczywista w niniejszej sprawie i wobec prawomocnego jej rozstrzygnięcia w zaskarżonym postanowieniu. To samo należy stwierdzić odnośnie do problemu objęcia w posiadanie urządzeń przesyłowych przez poprzedników prawnych uczestnika i sposobu nabycia posiadania ich przez uczestnika. Oczywiście dla przyjęcia skargi kasacyjnej nie może też być naruszenie art. 5 k.c. według poczynionego przez skarżącą uzasadnienia. Z tych względów nie jest wykazane spełnienie oczywistego uzasadnienia skargi po myśli art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Mając to na względzie należało na podstawie art. 398⁹ § 2 orzec jak w postanowieniu.